

**ПРО ОСОБЛИВОСТІ ТРАНСФОРМАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНОГО ЦЕНТРУ
НАУКОВО – ТЕХНІЧНОЇ І ЕКОНОМІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ (ЦНТЕІ) У
БІЗНЕС - ІННОВАЦІЙНИЙ
ЦЕНТР ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЗРАЗКА
(НА ПРИКЛАДІ ЛЬВІВСЬКОГО ЦНТЕІ)**

Яворський М.С.

Львівський ЦНТЕІ

Регіональні державні центри науково-технічної і економічної інформації (ЦНТЕІ) були і поки що залишаються важливою ланкою у системі регіонального управління науково-інноваційною діяльністю в Україні. З початку 90-х років минулого століття виникла нагальна потреба трансформувати та адаптувати їх діяльність до вимог конкурентного інформаційного середовища в умовах гострої обмеженості бюджетних коштів, а також відсутності достатніх інвестицій для цих цілей [1]. Найбільш важливими завданнями та особливими моментами при проведенні такого процесу стали: переорієнтація ЦНТЕІ на реальне формування ринку послуг для інноваційного підприємництва, малого і середнього бізнесу, суттєве підвищення фахового рівня персоналу та забезпечення утримання у функціональному стані і поступової модернізації майнових комплексів центрів.

Львівський ЦНТЕІ (Лв ЦНТЕІ), базуючись на набутому у західному регіоні України багаторічному досвіді ефективного регіонального управління науково-технічною діяльністю на основі програмно-цільового підходу та активного міжгалузевого співробітництва через відповідні міжвідомчі науково-виробничі комплекси (МНВК) [2,3], у процесі реалізації цих завдань став на шлях проведення поступової трансформації своєї внутрішньої інфраструктури у регіональний бізнес-інноваційний центр (РБЦ). Підтвердженням правильності вибраного шляху став також зарубіжний досвід створення та ефективного функціонування технопарків (в певній мірі МНВК були їх аналогами), інноваційних центрів і технополісів у США, Японії і майже у всіх країнах ЄС [4,5]. Так, на початок 2000 року інноваційна мережа країн ЄС складалася з понад 1,5 тис. різного типу інноваційних структур з них біля 260 науково-технологічних парків. Достатньо розвинутою є відповідна мережа і у Польщі. Тут на цей період вже було створено понад 270 інноваційних осередків зокрема, 3 технологічних парки, 49 бізнес-інкубаторів і технологічних центрів та біля 150 центрів з підтримки підприємництва [6]. Вони успішно проводять свою діяльність в освіті, надають правову і фінансову консультаційну допомогу, а також здійснюють послуги з підтримки трансферу технологій із науково-технологічної сфери малим і середнім підприємствам. Важливими аспектами в діяльності таких інноваційних утворень є забезпечення новостворюваної інноваційної фірми відповідною площею, яка б повністю відповідала потребам господарської діяльності, та інформаційним обслуговуванням при розробці і експертній оцінці її інноваційних проектів, виборі партнерів для їх реалізації шляхом встановлення контактів з науково-дослідними і проектно-конструкторськими організаціями відповідного профілю.

Враховуючи це, у Лв ЦНТЕІ впродовж останнього десятиріччя був забезпечений системний підхід з підбору і налагодження взаємовигідних відносин з низкою інноваційних науково-виробничих фірм та освітніх організацій усіх форм власності, які розмістилися у його приміщенні. Більшість

з них разом з Льв ЦНТЕІ, стали у 1994 р. засновниками Західноукраїнської регіональної асоціації інноваційних фірм “Львівтехнополіс” як практичного результату реалізації виконаного центром в період 1992-1994 років науково-дослідного проекту “Розробка наукової концепції формування технопарків і технополісів на Україні та її реалізація у Західноукраїнському регіоні” (постанова ДКНТ України від 04.05.1992 р. за № 12). Фахівцями Льв ЦНТЕІ було проведено всестороннє вивчення інформаційних потреб фірм-партнерів і забезпечено на їх замовлення розробку, на основі двохсторонніх угод на створення-передачу, відповідної інформаційної продукції та послуг. Протягом 1994-2004 років Льв ЦНТЕІ за підтримки цих інноваційних фірм було виконано низку науково-дослідних та інформаційно-аналітичних проектів з аналізу наявного в західному регіоні України наукового потенціалу, формування відповідних каталогів завершених науково-технічних, проектно-конструкторських і технологічних розробок, які рекомендуються до використання. З ініціативи Льв ЦНТЕІ у м. Львові почала функціонувати постійно діюча виставка “Інновації та інвестиційні проекти західного регіону України”, на базі якої щороку розгортається інноваційний салон Міжнародного інвестиційного ярмарку. Така реальна співпраця дозволила провести підвищення кваліфікації кадрового потенціалу центру з урахуванням сучасних вимог до інформаційного працівника, а також створила організаційні передумови і сприяла поступовому формуванню на основі всебічної міжгалузевої кооперації РБЦ “Львівтехнополіс” в межах внутрішнього середовища Льв ЦНТЕІ.

При створенні РБЦ був використаний порядок формування інноваційних структур виду “Б” згідно з “Положенням про порядок створення і функціонування технопарків та інноваційних структур інших типів”, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 549 від 22.05.1996р. Відповідно до цього 18 організацій науково-виробничого та освітньо-інформаційного профілю уклали 29.10.2001 р. Угоду про спільну діяльність зі створення і функціонування на частині майнового комплексу Льв ЦНТЕІ нової інноваційної структури РБЦ “Львівтехнополіс” [7], базовою організацією якої стала Західноукраїнська регіональна асоціація інноваційних фірм “Львівтехнополіс”. Процес створення РБЦ “Львівтехнополіс” був підтриманий на різних рівнях органів обласної виконавчої влади, а також експертами на Міжнародній виставці СеВІТ—96 у німецькому місті Ганновері [1]. Основними завданнями в діяльності цього бізнес-інноваційного центру є сприяння трансформації Льв ЦНТЕІ в інтелектуальне ядро регіонального інформаційно-інноваційно-освітньо-просвітницького консорціуму; формування і забезпечення реалізації наукомістких та екологічно безпечних інноваційно-інвестиційних проектів у західному регіоні України; створення нових робочих місць, в першу чергу для висококваліфікованих спеціалістів; формування сучасного інноваційного середовища і створення в його межах перспектив для реалізації творчої і ділової ініціативи молоді та її духовного збагачення; збереження, модернізація і розвиток майнового комплексу Льв ЦНТЕІ.

Відповідно до цих завдань сформульовано перелік основних щорічних проектів Льв ЦНТЕІ [7], які підтримуються РБЦ “Львівтехнополіс”. Вони передбачають, зокрема, забезпечення підтримки функціонування регіональної біржі інтелектуальної власності і регіонального порталу у мережі Інтернет на базі інформаційних ресурсів Льв ЦНТЕІ; формування регіональної бази даних науково-технічних розробок, здатних забезпечити випуск

конкурентоспроможної продукції; підтримку діяльності Західного регіонального контактного пункту співпраці з ЄС у сфері науки і технологій ; участь у підготовці концепції інноваційного розвитку економіки регіону на далеку і ближню перспективу; організацію і проведення низки Міжнародних науково-практичних конференцій, конкурсів і виставок з питань інноваційного розвитку. Важливим тут також є підтримка діяльності інноваційно-освітніх осередків у районах Львівської області і тісних контактів з малими і середніми підприємствами з метою формування регіональних інноваційних мереж, на що зорієнтована світова практика засад економічного зростання [4].

Таким чином, в результаті теоретичних досліджень і повсякденної роботи, нами запропонована і апробована конкретна модель діяльності регіонального ЦНТЕІ в умовах перехідної економіки, яка дозволила вижити, зберегти науково-інформаційний профіль і розвинутися, ставши активним елементом регіональної інноваційної системи та дієвим суб'єктом міжнародного співробітництва у науково - інформаційній сфері.

На базі цієї моделі, пропонуємо з допомогою часткової державної участі провести експеримент в системі НТЕІ щодо трансформації регіональних ЦНТЕІ України в інформаційно-інноваційні центри європейського типу.

Це, на нашу думку, дало би можливість створити в Україні мережу потужних конкурентоспроможних регіональних осередків інформаційно-аналітичної та бізнес-інноваційної діяльності , здатних до визначення регіональних інноваційних пріоритетів та створення бази прогнозно-аналітичного забезпечення інноваційного розвитку регіонів і держави в цілому в контексті “Концепції науково-технологічного та інноваційного розвитку України”.

Література

1. Яворський М.С. Через розвиток інноваційної діяльності та підприємництва – до економічного зростання регіону. – Львів: Каменяр, 1997.- 142 с.
2. Подстригач Я.С. Эффект региональной координации// Вестник АН СССР.- 1983. - № 10. – С. 92-98.
3. Караванський О.В., Кушнір Р.М., Яворський М.С. Засади формування науково-технічної політики на регіональному рівні: передумови і теперішній стан // Регіональна політика України: наукові основи, методи, механізми. – Львів: ІРД НАН України, 1998.-Ч.2. – С. 361-365.
4. Барнз В., Ледсбур Л. Нові регіональні економіки. Пер. з англ. А. Пехника. – Львів: Літопис, 2003.- 196 с.
5. Современные инновационные структуры и коммерциализация науки / под ред. А.А. Мазура. – Харьков: Харьковские технологии, 2003. – 352 с.
6. Гулинский Я., Лицкевич О.С. Инфраструктура инновационного предпринимательства и трансфера технологий // Белорусский экономический журнал. – 2000. - № 3. – С. 50-58.
7. Яворський М.С. Регіональний бізнес-інноваційний центр “Львівтехнополіс”. – Львів: Льв ЦНТЕІ, 2003. – 20 с.